

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Γεωτεχνικών
Επιστημών και
Διαχείρισης
Περιβάλλοντος

Πτυχιακή εργασία

**ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ: ΜΙΑ ΕΘΝΟΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ**

Κωνσταντίνος Παναγιώτου

Λεμεσός, 2017

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Πτυχιακή εργασία

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ: ΜΙΑ ΕΘΝΟΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

του

Κωνσταντίνου Παναγιώτου

Επιβλέπων Καθηγητής

Δρ. Βλάσης Γούλας

Λεμεσός, 2017

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια, τα φυσικά προϊόντα έχουν προσελκύσει το ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας για την αντιμετώπιση ασθενειών αλλά και για την αναζήτηση νέων δραστικών ουσιών με φαρμακευτικό ενδιαφέρον. Είναι γνωστό ότι τα τρόφιμα φυτικής προέλευσης περιέχουν φυτοχημικές ενώσεις με βιολογικές δράσεις που ποικίλλουν. Η Κύπρος βρίσκεται σταυροδρόμι των τριών ηπείρων δηλ. Ασίας - Αφρικής – Ευρώπης και η χλωρίδα της εμφανίζει σημαντική ποικιλομορφία. Επιπρόσθετα, η Κύπρος έχει κατακτηθεί από διάφορους λαούς, που έχουν μεταφέρει τις γνώσεις τους για την χρήση των φυτών.

Σκοπός της παρούσας διατριβής ήταν να καταγραφούν τρόφιμα φυτικής προέλευσης, που χρησιμοποιούνται για την ίαση ασθενειών. Η αναζήτηση πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων όπου καταγράφηκαν εκτός από την χρήση των φυτών πληροφορίες για την παρασκευή και χρήση των φυτικών σκευασμάτων.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα τρόφιμα φυτικής προέλευσης που χρησιμοποιούνται για θεραπευτικούς λόγους ανήκουν σε 20 οικογένειες φυτών αλλά ξεχωρίζει η παρουσία των οικογενειών Rosaceae και Lamiaceae. Τα φυτά, που κυρίως περιγράφονται για τη θεραπευτική τους δράση είναι ο δυόσμος, το χαμομήλι, ο γλυκάνισος, η ρίγανη και ο βασιλικός. Η αναφορά χρήσης φρούτων και λαχανικών ήταν σαφώς πιο περιορισμένη από εκείνη των βοτάνων και μπαχαρικών. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, η χρήση τους προτείνεται κυρίως για την αντιμετώπιση λοιμώξεων του αναπνευστικού συστήματος, γαστρεντερικών προβλημάτων, και ασθενειών, που σχετίζονται με την καρδιά. Εκτός από τους θεραπευτικούς λόγους, η έρευνα έδειξε χρήσεις των φυτών και για άλλους σκοπούς, όπως την κοσμετική, την απώθηση εντόμων και ερπετών κ.ά. Σχετικά με τον τρόπο χρήσης τους, αυτά καταναλώνονται με την παρασκευή αφεψημάτων και ως έχει χωρίς καμιά επεξεργασία. Τα μέρη των φυτών που χρησιμοποιούνται, είναι κυρίως τα φύλλα και οι καρποί.

Η έρευνα μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μελλοντικές εργαστηριακές μελέτες, οι οποίες θα καταδείξουν σε έλεγχο της εγκυρότητας των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας, και την αξιοποίηση αυτών των δεδομένων.

Λέξεις Κλειδιά: παραδοσιακή ιατρική, φυτικά σκευάσματα, φρούτα, λαχανικά, Κύπρος, εθνοφαρμακολογία

ABSTRACT

Nowadays, natural products have attracted the interest of the scientific community in order to treat a diversity of diseases as well as search for new active substances of pharmaceutical interest. It is known that foods of plant origin contain plethora of phytochemicals with varying health-promoting activities. Cyprus has great diversity of flora consisting of approximately 2000 native plants as it is found in the crossroad of three continents: Africa, Asia and Europe. In addition, several ethnic groups left their cultural traces on the island.

Thus, the objective of the present study was to document the traditional uses, preparations and applications of food of plant origin by the local community. The search was carried out through questionnaires which were recorded apart from the use of plants information on the manufacture and use of herbal medicines.

Results showed that plant material belonging to 20 plant families are used for therapeutic purposes; the presence of Rosaceae and Lamiaceae plants are the most ascendant. The plants, mostly outlined for their therapeutic effect were peppermint, chamomile, anise, oregano and basil. As it is expected, herbs and spices are used more often than fruit and vegetables. They mainly act as agents against respiratory tract infections, gastrointestinal problems, and cardiovascular diseases. Furthermore the exploitation of these plant materials for cosmetic and repelling purposes as well as for removal of insects and reptiles was also reported. Results also highlights that Cypriots mainly include leaves and fruits in traditional medicine recipes and mostly consume as decoction or fresh product without any processing.

Overall, the present work may provide a knowledge database for therapeutic uses of plant materials that are widely used as food.

Keywords: traditional medicine, herbal remedies, fruits, vegetables, Cyprus, ethnopharmacology